

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність» за освітньо-професійною програмою

Муніципальна економіка

на тему: **«ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОДИНИЦІ (НА
ПРИКЛАДІ М. ЧОРНОМОРСЬК)»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Дідик Анастасія Володимирівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, професор

Ковальов Анатолій Іванович _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність цієї теми обумовлюється перш за все в динамічній зміні подій в країні, постання нових, іноді навіть дещо екстремальних, викликів перед органами місцевого самоврядування та науковцями та необхідності мати чітке уявлення про те, чого має досягти місто через певний проміжок часу. До того ж, важливо проаналізувати та передбачити усі можливі ризики та можливості для досягнення поставлених у документі стратегії цілей. Загальнодержавні тенденції визначають як необхідність, так і можливість застосування стратегічного планування територіального розвитку в сучасній Україні. Необхідність пошуку нових інструментів регулювання соціально-економічного зростання обумовлюється поглибленням диспропорцій у рівнях регіонального, у тому числі міського, розвитку, а також відсутністю у держави достатнього обсягу коштів, які можна було б спрямувати на подолання цих диспропорцій та стимулювання подальшого поступу.

Серед загальносвітових тенденцій, які спонукають до стратегічного планування розвитку територій України, слід відзначити:

- активізацію процесів глобалізації у світі, вільний перелив капіталу та технологій між регіонами різних країн;
- посилення міжрегіональної конкуренції за інвестиції;
- прискорення змін у зовнішньому середовищі, необхідність швидкої адаптації до них.

Це наукове дослідження проводиться для того, щоб знайти вирішення актуальної проблеми – як сформулювати таку стратегію економічного розвитку міста, яка б мала не лише декларативний характер, а могла бути реалізована у повному обсязі та у кінцевому результаті досягнути окреслених у ній пріоритетів і цілей, які зазвичай покликані покращити соціально-економічні показники міста, підвищити добробут містян.

Проте іноді отриманий після затвердження міською радою документ є лише необґрунтованим переліком планів із зазначенням бажаного рівня показників, проте об'єктивно недосяжного у визначений часовий проміжок або при базовому економічному і соціальному рівні міста. Тому основною проблемою є те, як створити по справжньому ефективну та діючу стратегію.

Метою роботи є теоретичні, методичні та практичні дослідження та порівняльний аналіз діючої та актуалізованої стратегії з точки зору їх ефективності та корисності у розбудові та розвитку міста Чорноморськ.

Завданнями цієї кваліфікаційної роботи є:

- дослідити необхідність та основні завдання стратегії розвитку адміністративно-територіальної одиниці;
- проаналізувати порядок розробки та реалізацію стратегії адміністративно-територіальної одиниці;

- дослідити європейський досвід формування стратегій розвитку адміністративно-територіальної одиниці;
- виявити відповідність стратегічного плану соціально-економічного розвитку міста та вимоги нормативно правових актів стратегічного планування
- дослідити оцінку результативності реалізації чинної стратегії з урахуванням змін у господарському комплексі міста;
- проаналізувати стратегії розвитку м. Чорноморськ зі стратегіями малих міст України;
- розробити стратегічні цілі та завдання субстратегії розвитку туризму м. Чорноморськ;
- спрогнозувати субстратегію розвитку туризму передбачених для імплементації в м. Чорноморськ;
- Оцінити перспективи реалізації субстратегії розвитку туризму м. Чорноморська.

Об'єктом дослідження є процес формування стратегії економічного і соціального розвитку міста Чорноморськ .

Предметом дослідження теоретично-методологічні аспекти формування стратегії адміністративно- територіальної одиниці

Методи дослідження що використовувались у кваліфікаційній роботі :

- порівняльний аналіз, який використовувався для порівняння показників за декілька років;
- метод статистичної обробки даних, для створення таблиць та їх аналізу;
- метод порівняльної оцінки змісту діючої та актуалізованої стратегії методами дослідження;
- метод експертних оцінок.

Інформаційною базою для написання цієї кваліфікаційної роботи слугували нормативно-законодавчі акти України, наукові праці з створення стратегій міста та аналізу існуючих проблем та особливостей цього напрямку наукової думки і безпосередньо діюча та актуалізована стратегії економічного і соціального розвитку міста Чорноморську до 2025 року.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменувань) та 5 додатків. Загальний обсяг роботи становить 112 сторінок. Основний зміст викладено на 103 сторінках. Робота містить 6 таблиць, 21 рисунок.

Публікації. За результатами дослідження підготовлена стаття: «Необхідність та важливість запровадження стратегічного планування на рівні міст».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти розробки стратегії розвитку адміністративно-територіальної одиниці»* основні поняття, необхідність та основні завдання стратегії розвитку адміністративно-територіальної одиниці, порядок розробки стратегій адміністративно-територіальної одиниці, європейський досвід стратегій розвитку міста

У другому розділі *«Аналітична оцінка процесу формування та впровадження стратегії соціально-економічного розвитку»* надано характеристику відповідності стратегічного плану соціально-економічного розвитку міста вимогам нормативно-правовим актам, надана оцінка результативності реалізації чинної стратегії з урахуванням змін у господарському комплексі міста, розроблений порівняльний аналіз стратегії розвитку Чорноморська зі стратегіями малих міст Одеського регіону.

У третьому розділі *«Обґрунтування доцільності запровадження субстратегії розвитку туризму міста Чорноморськ»* обґрунтовані стратегічні цілі та завдання субстратегії розвитку туризму в м. Чорноморськ, розроблено прогнозування субстратегії розвитку туризму передбачених для імплементації в м. Чорноморськ, надано оцінку перспектив реалізації субстратегії туризму м. Чорноморська.

ВИСНОВКИ

Впровадження субстратегії розвитку туризму міста Чорноморська до 2024 року базується на досвіді та недоліках впровадженої стратегії економічного та соціального розвитку міста. Вона розроблена професійно та за умови її втілення у життя зможе дійсно покращити не тільки туристичні а й економічні показники міста Чорноморськ, зробити місто більш розвиненим туристично привабливим, а його мешканців більш заможними.

Результати проведених досліджень дозволяють зробити такі висновки:

1. На основі проведеного аналізу визначень поняття «стратегія» можемо стверджувати, що найбільш досконалим є: «Стратегія місцевого розвитку - це документ, спрямований на формування сприятливого середовища для розвитку підприємницького сектору, залучення інвестицій, забезпечення соціальних потреб населення, підвищення рівня його життя»

2. Науковці виділяють декілька видів стратегій, зокрема максималістські, унікальні, проміжні та мінімалістські.

3. Також згідно з науковими дослідженнями прийнято виділяти два шляхи розвитку: через розбудову громади та розробку стратегії економічного та соціального розвитку. У випадку Чорноморська можна стверджувати, що більш прийнятним та результативним шляхом для міста є формування стратегії економічного та соціального розвитку.

4. На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що головним недоліком діючої Стратегії економічного та соціального розвитку м. Чорноморська до 2025 року є велика кількість пріоритетних напрямків, а це у свою чергу, унеможливило досягнення усіх цілей на визначеному у документі стратегії рівні.

5. Метою запровадження субстратегії розвитку є створення конкурентоспроможного туристичного продукту на засадах системної маркетингової діяльності, чіткого позиціонування різних видів турпродуктів, адаптивних до вимог і очікувань користувачів.

6. Субстратегія має 5 основних стратегічних цілей:

- всебічний розвиток внутрішнього туризму в місті;
- розвиток малого та середнього бізнесу, який працює в галузі надання туристичних та супутніх послуг;
- розвиток економіки за рахунок надходжень до місцевого бюджету;
- створити бренд гостинності в м. Чорноморськ;
- розвиток сільського зеленого, промислового та ділового туризму.

7. Також субстратегія розвитку туризму має 5 основних напрямків які включають в себе: зелений, сільський, івентний, рекреаційний, гастрономічний туризм.

8. Розрахунок показників (індикаторів) розвитку субстратегії розвитку туризму показав пріоритетну перспективу не тільки в туристичній діяльності, а й в економічній завдяки надходжень до місцевого бюджету.

9. Надведений також SWOT-аналіз в якому виділені по п'ять основних факторів які істотно впливають на реалізацію субстратегії туризму, а також на туристичну сферу міста в цілому. Найбільшими позитивними сторонами субстратегії туризму являються, дуже вигідне територіальне розміщення, обізнаність брендів курортного міста, комунікаційні сполучення між громадами сусідами, існуючі атрактивні міста для туризму у громаді. Найбільшими загрозами для реалізації субстратегії можуть стати, ризик зменшення платоспроможності туристів, зменшення туристичного потоку до міста, конкуренція між сусідніми громадами, природно-кліматичні умови. Методом мінімізації ризиків було обрано метод компенсації ризиків.

АНОТАЦІЯ

Дідик А.В., «Формування стратегії розвитку адміністративно-територіальної одиниці (на прикладі м. Чорноморськ)»,

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за магістерською програмою «Муніципальна економіка», Одеський національний економічний університет - м. Одеса, 2019 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти доцільності розробки стратегії адміністративно-територіальної одиниці, розглянуто європейський досвід з питань розробки стратегій розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Проаналізовано діючу стратегію

соціально-економічного розвитку м.Чорноморськ. Визначено перспективні напрямки розробки субстратегії туризму м. Чорноморськ. Запропонована субстратегія розвитку туризму, як перспективна галузь у соціально-економічному розвитку, розвиток туристичної діяльності Одеської області, конкурентні переваги в регіоні завдяки ресурсам та можливостям м. Чорноморську.

Ключові слова: стратегія , розвиток , соціально-економічний розвиток , туристична діяльність, туризм, субстратегія туризму, стратегічні цілі.

ANNOTATION

Didyk Anastasia, “Formation of strategy of development of administrative-territorial unit (on the example of Chernomorsk city)”.

Thesis for a master's degree in a specialty “076 “Business, trade and exchange activities”. Master's program in “Municipal Economy”, Odessa National Economic University - Odesa, 2019

In the master's thesis, theoretical aspects of the feasibility of developing a strategy of an administrative-territorial unit are considered. The current strategy of socio-economic development of the city of Chernomorsk is analyzed. Perspective directions of development of tourism sub-strategies of the city of Chernomorsk are identified. Sub-strategy of tourism development is proposed as a promising industry in socio-economic development, development of tourism activities in Odessa region, competitive advantages in the region due to the resources and capabilities of the city of Chernomorsk.

Key words: strategy, development, socio-economic development, tourism activities, tourism, tourism sub-strategies, strategic goals.